

Elizeusz - prorok-cudotwórca (2Krl 2-8; 13)

- **Powołanie Elizeusza na proroka (1Krl 19,16-21):**

„Później namaścisz Jehu, syna Nimszego, na króla Izraela. A wreszcie Elizeusza, syna Szafata z Abel-Mechola, namaścisz na proroka po tobie. A stanie się tak: uratowanego przed mieczem Chazaela zabije Jehu, a uratowanego przed mieczem Jehu zabije Elizeusz. Zostawię jednak w Izraelu siedem tysięcy takich, których kolana nie ugięły się przed Baalem i których usta go nie ucałowały». *Eliasz* poszedł stamtąd i odnalazł Elizeusza, syna Szafata, orzącego: dwanaście par wołów przed nim, a on przy dwunastej. Wtedy Eliasz, podszedłszy do niego, zarzucił na niego swój płaszcz. Wówczas Elizeusz zostawił woły i pobiegłszy za Eliaszem, powiedział: «Pozwól mi ucałować mego ojca i moją matkę, abym potem poszedł za tobą». On mu odpowiedział: «Idź i wracaj, bo po co ci to uczyniłem?» Wtedy powrócił do niego i zaraz wziął parę wołów, złożył je na ofiarę, a na jarmie wołów ugotował ich mięso oraz dał ludziom, aby zjedli. Następnie zabrał się i poszedłszy za Eliaszem, stał się jego sługą.”

- **Elizeusz - klasyczny prorok-cudotwórca z północy (z Izraela), VIII w. przed Chr.**

a) już Eliasz działał cuda jak Mojżesz: rozdzielił Jordan (2Krl 2,8), rozmnażał jedzenie (1Krl 17,10-16), pościł przez 40 dni (1Krl 19,8); ponadto zatrzymał i przywrócił deszcz (1Krl 17,1), wskrzesił do życia chłopca (17,17-24), był karmiony przez kruka (17,6) oraz anioła (19,5)
- upominał króla Ahaba (por. przejęcie winnicy Nabota w 1Krl 21)

b) Elizeusz: również rozdziela Jordan (2Krl 2,13-14)

- uzdrawia wodę do picia za pomocą miski soli (2Krl 2,19-22)

- przedstawiany jest jako opozycja króla Izraela (2Krl 3,13-14; 6,31)

- pomnaża oliwę (4,1-7)

- podobnie jak Eliasz: wskrzesza chłopca (4,18-37), który wcześniej cudownie się narodził

- uzdrawia trującą potrawę za pomocą mąki (4,38-41)

- karmi stu ludzi za pomocą dwudziestu jęczmiennych chlebków (4,42-44)

- uzdrawia aramejskiego trędowatego (2Krl 5)

- w cudowny sposób wydobywa siekiere z Jordanu (6,1-7)

[prorocy z południa, z Judy: większy akcent na wizjach prorockich i długich mowach, a nie na cudach]

- **Wątek opozycji Eliasza i Elizeusza wobec króla**

- w starożytnym piśmiennictwie kroniki były zasadniczo pisane na dworach królewskich, uwzględniając rację stanu króla i podkreślając jego osiągnięcia (por. egipskie inskrypcje świątynne – wzmianki tylko o bitwach wygranych przez Egipt)

- cykle o Eliaszu i Elizeuszu w 1-2Krl ukazują trwałość tradycji przekazywanej niezależnie od dworu i oficjalnych królewskich pisarzy

→ życie w znacznej mierze toczy się poza sferą wpływu króla, w obszarze, gdzie znacznie bardziej bezpośrednio i namacalnie jest panowanie Boga JHWH

→ Bóg objawia się jako dawca życia, który dysponuje „swoimi ludźmi”, aby troszczyć się o swój lud

- **Późniejsza tradycja o Elizeuszu (Syr 48,12-14):**

„Gdy wir zakrył Eliasza, Elizeusz został napełniony jego duchem. Za dni swoich nie lękał się *żadnego* władcy i nikt nie osiągnął nad nim przewagi. Nic nie było zbyt wielkie dla niego, i *nawet* w *grobowym* spoczynku ciało jego prorokowało. Za życia czynił cuda, nawet po śmierci jego czyny były przedziwne.” (por. 2Krl 13,20-21)

→ “Choć opowiadania o cudach Elizeusza mają charakter ludowych legend i nie trzeba upierać się przy ich historyczności, dostarczają fascynującego spojrzenia na popularną religijność w starożytnym świecie. Ludzie zwracali się do Boga (lub bożków), gdy doświadczali choroby lub musieli zmierzyć się z kryzysem z powodu suszy, głodu, zarazy czy wojny. Czyniąc to zwracali uwagę na reputację danego boga lub świętego człowieka, który mógł ich wybawić. Gdy bóg lub jego prorok, nawet z innego kraju, miał opinię potężnego, to zwracano się do niego. Mentalność ta, choć nie jest na pierwszym planie w Starym Testamencie, wciąż była żywa w czasach Jezusa, co ukazują historie o cudach w Ewangeliach.”¹

- **Do przemyślenia:**

(1) *Kiedy Elizeusz, mąż Boży, dowiedział się, iż król izraelski rozdarł swoje szaty, polecił powiedzieć królowi: «Czemu rozdarłeś szaty? Niech on przyjdzie do mnie, a dowie się, że jest prorok w Izraelu». Więc Naaman przyjechał swymi końmi i swoim powozem i stanął przed drzwiami domu Elizeusza.* (2Krl 5,8-9)

→ Historia uzdrowienia syryjczyka Naamana pokazuje, że ludzie, którzy nie są Izraelitami, mogą doświadczać wyzwalającej mocy Boga JHWH (por. Mk 7,24-30). Czy wierzę, że Bóg nie jest ograniczony żadnymi ludzkimi uprzedzeniami związanymi z narodowością, kulturą czy religią? Jak wpływa to na moje patrzenie na ludzi, którzy myślą, wierzą inaczej niż ja?

(2) *Wtedy [Naaman] wrócił do męża Bożego z całym orszakiem, wszedł i stanął przed nim, mówiąc: «Oto przekonałem się, że na całej ziemi nie ma Boga poza Izraelem!»* (2Krl 5,15)

→ Jak twoje doświadczenia choroby/kryzysu pomagają Ci odkryć prawdziwego Boga?

1 J.J. Collins, *Introduction to the Hebrew Bible*, Minneapolis 2014, s. 286.